

2. DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2025/1126
Toplantı Tarihi/Sayısı : 07.08.2025/63
Karar Numarası : 2025/515
Başvuran : F.A.
Başvuran Vekili/ Vasisi : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : 1) Elazığ 2 No.lu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
Müdürlüğü
2) İnönü Üniversitesi Rektörlüğü
Muhatap Vekili/ Vasisi : -
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın dış rahatsızlığı yaşadığı, özel hastanede tedavi olması gerekirken bunun sağlanmadığı, mağduriyet yaşadığı ve sağlık hakkının ihlal edildiği iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran başvuru dilekçesinde özetle;

a. Dış rahatsızlıkları nedeniyle yemek yemede zorlandığını, Kurum dış hekimine ve kampüs dış hekimine muayene olduğunu, ortodonti tedavisi gerektiğinin ortaya çıktığını,

b. Bulunduğu ilde ortodonti tedavisi yapamadığından yaşadığı dış rahatsızlığı nedeniyle İnönü Üniversitesi Dış Hekimliği Fakültesi Hastanesine gecikmeli olarak sevk edildiğini, burada muayene olduğunu, ancak söz konusu tedavi için adı geçen Hastanedeki ortodonti uzmanı tarafından kendisine 6 yıl sonra sıra geleceğinin belirtildiğini,

c. Özel hastanede tedavi olma talebinin Ceza İnfaz Kurumu İdaresi tarafından reddedildiğini, ortodonti dış tedavisinin yaptırılmadığını ve özel hastanelerde yaptırılmasına izin verilmediği için mağduriyet yaşadığını ve sağlık sorunlarının arttığını, iddia etmektedir.

3. Muhatap Elazığ 2 No.lu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

a. Mahpusların sağlık durumunun takip edildiği, gerekmesi durumunda Kurum hekimi tarafından ilgili

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin:

Telefon No:

devlet veya üniversite hastanelerine sevk sağlandığı, başvuranın şikayetleri üzerine dış tedavisi için uygun hastaneye sevkiniin yapıldığı,

b. Mahpusun hangi hastaneye sevk edileceğine dair kararın Kurum hekimi tarafından karar verildiği, bu noktada mahpusun hangi gerekçeyle ve hangi hastaneye/bölüme sevk edileceğine ilişkin İnfaz Kurumu İdaresinin herhangi bir yetkisinin olmadığı,

c. Mahpusların özel hastanede tedavi görebilmesi için devlet veya üniversite hastanelerinde bu tedavinin alınamıyor olması ve hayati bir durum olması gerektiği, ayrıca böyle bir durum üzerinde söz konusu devlet veya üniversite hastanesi tarafından mahpusun özel hastaneye sevk edilmesi gerektiğine dair rapor alınması ve Adalet Bakanlığının buna izin vermiş olmasının şart olduğu, somut olayda başvurana ilişkin böylesi bir raporun ve/veya gerekliliğin bulunmadığı,

belirtilmiştir.

4. Muhatap İnönü Üniversitesi Rektörlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

a. Başvuranın 15/1/2025 tarihinde Üniversite Dış Hekimliği Fakültesi Ortodonti Bölümünde muayene olduğu ve yapılan değerlendirme sonucunda ortodonti tedavisi için kayıt altına alınarak tedavi sırasına girdiği,

b. Ortodonti tedavilerinin; planlama, hazırlık ve uygulama süreçleri nedeniyle uzun süren bir tedavi olduğu, bu sebeple tedaviye başlama süresinin başvuru sırasına göre belirlendiği ve hastaların sırayla çağrıldığı, başvuranın tedavi sırasının ise 4338 olduğu, başvuranın sırası geldiğinde kayıtlı olan iletişim bilgileri üzerinden ulaşılarak tedavi süreciyle ilgili gerekli bilgilendirme yapıp randevu verileceği,

belirtilmiştir.

5. Muhatap Ceza İnfaz Kurumunun ve Rektörlüğün yazılı görüşlerine karşı başvuran tarafından yazılı görüş sunulmamıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

6. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "*Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı*" başlıklı 17'inci maddesinin ilgili bölümü şöyledir: "*Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir. ... Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz ...*"

7. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "*Kurumun görevleri*" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

8. 6701 sayılı Kanun'un "*Başvurular*" başlıklı 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında; özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükme bağlanmıştır.

9. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "*Karar türleri*" başlıklı 65'inci maddesi şöyledir: "*Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı*

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin:

Telefon No:

inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir."

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

10. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

11. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

12. Başvuranın iddiası, ortodonti dış tedavisine ulaşımında problemler yaşadığına ilişkindir.

13. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS), (1950), "İşkence yasağı" başlıklı 3'üncü maddesi şöyledir: "Hiç kimse işkenceye veya insanlık dışı ya da aşağılayıcı muamele veya cezaya tabi tutulamaz."

14. Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Uluslararası Sözleşmesi, (1966), Bölüm 3, Madde 12 şöyledir: "Bu Sözleşmeye Taraf Devletler, herkesin erişilebilir en yüksek bedensel ve ruhsal sağlık standardından yararlanma hakkını tanır."

15. 29/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un "Hükümlünün muayene ve tedavi istekleri" başlıklı 71'inci maddesi şöyledir: "Hükümlü, beden ve ruh sağlığının korunması, hastalıklarının tanısı için muayene ve tedavi olanaklarından, tıbbî araçlardan yararlanma hakkına sahiptir. Bunun için hükümlü öncelikle kurum revirinde, mümkün olmaması hâlinde Devlet veya üniversite hastanelerinin mahkûm koşullarında tedavi ettirilir."

16. 26/1/2017 tarihli Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetim, Dış Koruma, Hükümlü ve Tutukluların Sevk ve Nakilleri ile Sağlık Hizmetlerinin Yürütülmesi Hakkında Protokol'ün "Hükümlü veya tutukluların muayene ve tedavilerinin yapılacağı hastaneler" başlıklı 34'üncü maddesi şöyledir: "1) Hastaneye sevk zorunlu görülen hükümlü veya tutukluların muayene ve tedavileri, bulunduğu yer ya da en yakın Devlet veya üniversite hastanesinin hükümlü koşullarında yapılır. 2) Bu hastanelere gönderilen hükümlü ve tutukluların başka yerlerdeki hastanelere sevk sağlık kurulu raporuyla; acil ve hayati tehlikesi bulunması hâlinde ise varsa biri hastalığın uzmanı olmak üzere iki uzman hekim tarafından verilen ve başhekim tarafından onaylanan ve hastalığın sebebi, tedavinin hangi sebeple bulunduğu hastanede gerçekleşmediği, hastaya nerede ve ne tür tedavinin uygulanması gerektiğini açıkça belirten bir raporla olur. Bu durumda da en yakın ve hükümlü koşulu bulunan Devlet veya üniversite hastaneleri tercih edilir. 3) Hükümlü ve tutuklular acil haller dışında özel sağlık kuruluşlarına sevk edilmez. 4) Kampüslerde kurulan semt

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin:

Telefon No:

polikliniklerinde, kampüste bulunan ceza infaz kurumu hasta hükümlü ve tutuklularının yanında, başka ceza infaz kurumlarından gelen hasta hükümlü ve tutukluların da muayene ve tedavisi yapılabilir."

17. "İnfazın yöntemi ve infaz sürecindeki davranışların mahkûmları özgürlükten mahrum kalmanın doğal sonucu olan kaçınılmaz elem seviyesinden daha fazla sıkıntılı veya eziyetli bir duruma sokmaması gerekir. Ceza infaz kurumunda tutulmanın pratik gerekleri çerçevesinde mahkûmların sağlık ve esenlikleri gibi hususların yeterli bir şekilde güvence altına alınması ve mahkûmlara gerekli tıbbi yardımın sağlanması da insan onuruna yakışır koşulların sağlanması için gereklidir." (Anayasa Mahkemesi [AYM], Turan Günana, B. No: 2013/3550, 19/11/2014, para. 39)

18. Ceza infaz kurumunda tutulan mahpuslar bakımından Anayasanın 17'nci maddesi devlete kişilerin insan onuru ile bağdaşır koşullarda tutulmalarını sağlama ve infazın yöntemi ile infaz sürecindeki davranışların mahpusları ceza infaz kurumunda kalma dolayısıyla zorunlu olarak ortaya çıkan sıkıntı ve üzüntü seviyesinden daha fazla bir ıstıraba maruz bırakmama pozitif yükümlülüğünü yüklemektedir (AYM, Mete Dursun, B. No: 2012/1195, 18/11/2015, para. 87).

19. İdari makamlar tarafından sağlık hizmetlerine erişim taleplerinin yerine getirilmiş olması, başvurunun idari makamlar ya da yargı mercileri tarafından yerine getirilmemiş bir sağlık talebinin bulunmaması, ihlal iddialarının kanıtlanamadığı anlamına gelebilecektir. (AYM, Ali Can Bulak, B. No: 2019/23461, 12/6/2024, para. 12-17).

20. Devletlerin işkence ve kötü muamele yasağına ilişkin pozitif yükümlülükleri mahpusların sağlık hakkına ilişkin korumayı kapsamaktadır. Kişinin fiziksel refahı ve kişiye sunulacak tıbbi koruma idarenin pozitif yükümlülüğü kapsamında değerlendirildiğinde mahpusların alıkonulmanın doğasından kaynaklanan zorlukların dışında zorluk ve sıkıntı yaşamaması, insan onuruna uygun bir şekilde sağlıklarının korunması ve gereken tedavi hizmetlerine tam ve zamanında erişebilmesi gerekmektedir (Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi [AİHM], Kudla/Polonya, B. No: 30210/96, 26/10/2000, para. 94).

21. Bir mahpusun doktor tarafından muayene edilmesi ve bu bağlamda sağlık hizmetlerinden faydalanan olması doğrudan tıbbi yardımın yeterli olduğu anlamına gelmemektedir (AİHM, Hummatov/Azerbaycan, B.No: 9852/03 ve 13413/04, 29/11/2007, para. 116). Yetkililerin kişinin alıkonulduğu süre boyunca sağlık durumuna ilişkin kapsamlı ve düzenli kayıt tutması (AİHM, Khudobin/Rusya, B. No:59696/00, 26/10/2006, para. 83) ve tedavi hizmetlerinin hızlı, doğru ve sistematik olması da (AİHM, Melnik/Ukrayna, B. No: 72286/01, 28/3/2006, para. 104-106) devletin işkence ve kötü muamele yasağı kapsamında pozitif yükümlülükleri arasındadır. Bu çerçevede ceza infaz kurumunda sunulan sağlık hizmetlerinin halka genel olarak sunulan sağlık hizmetleriyle kıyaslanabilir düzeyde olması beklenmektedir (AİHM, Blokhin/Rusya, B. No: 47152/06, 23/3/2016, para. 137).

22. Avrupa İşkencenin ve İnsanlıkdışı veya Onurkırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesine (CPT) göre; mahpusların gözetim altında bulundukları süre boyunca, tutukluluk sürelerinden bağımsız olarak her zaman bir hekime erişimlerinin bulunması gereklidir. Sağlık hizmetleri, hekime danışma talepleri gereksiz gecikme olmadan karşılanacak şekilde düzenlenmelidir (CPT, Cezaevlerinde Sağlık Hizmetleri Raporu, Strazburg, 1993, s. 2).

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin:

Telefon No:

23. Yukarıda yer alan mevzuat ve içtihatlar bağlamında başvuru dilekçesi ve muhatap Ceza İnfaz Kurumu ile Rektörlüğün cevabi yazıları incelendiğinde; başvuranın muayene talebine istinaden İnfaz Kurumu hekimi tarafından ilgili hastaneye sevkini yapıldığı, sevk sonucunda başvuranın ilgili bölümde diş filmi çekiminin de yapılması suretiyle uzman hekim(ler) tarafından muayene edildiği, özel hastanede tedavi olmasını gerektirir ibaresinin yer aldığı/yer alacağı bir raporun ya da buna benzer bir belgenin hazırlandığının/hazırlanmasının söz konusu olmadığı, başvuranın ortodonti diş tedavisine ilişkin gelecek işlemleri için sıra verildiği, bu bağlamda muhatap İdareler tarafından gerekli işlemlerin yerine getirildiği anlaşılmakta olup mezkûr iddia bakımından kötü muamele yasağının ihlal edilmediği anlaşılmıştır.

V. KARAR

A. Başvuruda KÖTÜ MUAMELE YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

7/8/2025 tarihinde OY BİRLİĞİYLE karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Selami AÇAN
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Üye

e-imzalıdır

Av. Erol GÖKDÖL
Üye

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Üye

e-imzalıdır

Selma ÖZTÜRK PINAR
Üye

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :